

YHTEISKUNTA JA 'SUKUPUOLISET VÄHEMMISTÖT'

Keskustelu Koiton juhlasalissa Yrjönkatu 31,
sunnuntaina 29.9.1974 klo 15.00, järjestäjinä
SEXPO, SETA, Psyke

Alkuperäisen keskustelutilaisuuden litterointi kokonaisuudessaan.
Editoitu faksimile-painos SETA:n ensimmäisestä julkisesta
esiintymisestä.

Puheenjohtaja
Ylermi Hytönen
(SEXPO)

Hyvää iltaa kaikille!

Lähdemme tässä syyskesällä ja syyskuussa sattuneesta tapauksesta, jossa kirkon työntekijä erotettiin homoseksuaalisuuden vuoksi ja jota on käsitelty julkisessa sanassa varsin vilkkaasti. Tilaisuuden järjestäjät haluavat nyt laventaa tätä keskustelua koskemaan paitsi kirkon suhtautumista homoseksuaalisuuteen myös yhteiskunnan suhtautumista.

Perustana on käydä käsiksi niihin epäkohtiin, jotka aiheuttavat tätä erityyppistä syrjintää. Sen takia täällä on edustettuina paitsi järjestäjät SEXPO, Psyke ja Seta, myös kolme asiantuntijaa, joiksi on valittu

- juristi Herbert Gumpler
- psykiatri Pekka Salmimies
- teologi Ulf Särs

Sen lisäksi meillä on mukana eräitä järjestöjä, joiden piiriin tämä asia kuuluu, sekä eräiden puolueiden edustajia. Täältä tosin puuttuu eräitä puolueita, vaikka kaikille on ilmoitettu.

Esittelen järjestöjen edustajat:

- Suomen Mielenterveysseura, Kai Sievers
- Kirkon perheasiainneuvottelukunta, Arne Sainio
- Kouluhallituksen Ihmissuhde- ja sukupuoliasioiden työryhmän puheenjohtaja Tuttu Nurmiaho
- SAK:sta Tarja Halonen

Kuulemme ensin asiantuntijalausunnot, jonka jälkeen seuraa ensimmäinen kierros, jossa SEXPO:n, Psyke:n ja SETA:n

edustajat esittävät järjestöjen ja puolueiden edustajille kysymyksiä. Järjestöt ja puolueet ovat siis tavallaan altavastaajina. Sen jälkeen voidaan ottaa vastaan pyydettyjä puheenvuoroja ja kysymyksiä yleisöltä.

ASiantuntijakerros

Varatuomari
Herbert Gumpler

Hyvät kuulijat!

Vuonna 1971 tuli voimaan lainmuutos, jonka perusteella homoseksuaaliset suhteet eivät enää kuuluneet kriminalisoitujen tekojen joukkoon. Toisin sanoen, samaa sukupuolta olevien henkilöiden väliset suhteet eivät enää olleet laissa kielletty, niitä poikkeuksia lukuun ottamatta, jotka koskevat suojaikärajasäädöksiä sekä säännöstä, ettei saa julkisesti propagoida homoseksuaalisuuden hyväksi.

Tämä lainmuutos poisti yhden epäkohdan niistä, jotka ainakin minun praktiikassani ovat koskeneet homoseksuaalista käyttäytymistä.

Toinen kysymys on sitten tietenkin suoja muussa elämässä. Nyt puhutaan siitä, että työelämässä ja monissa muissa ympyröissä, kuten puoluepolitiikassa ja missä tahansa muualla järjestöelämässä esiintyy syrjintää. Eiväthän asenteet muuttuneet sillä, että sallittiin homoseksuaaliset suhteet. Julkisuudessa on edelleen hyvin paljon todettavissa, että asenteet eivät ole niin kovasti muuttuneet.

Tämä tulee lähinnä ilmi tapauksissa, kuten nyt tässä juuri mainitussa kirkon työntekijän erottamisessa. Nythän on tietenkin selvää, että kun puhutaan yksilön intimiteettisuojusta, johon on pyritty vain mm. julkaistussa komiteamietinnössä, se koskee vain hyökkäyksiä julkisuudessa koskien yksityiselämää tai sen paljastusta

Sen sijaan täysin avoimeksi on jäänyt kysymys siitä, mitä tapahtuu työelämässä, jos joku todetaan homoseksuaaliseksi. Oikeastaan ei pitäisi tapahtua mitään, koska lain mukaan homo- ja heteroseksuaalien pitäisi olla tasavertaisia.

Todellisuudessa voi tapahtua mm. erottamisia. Voidaan herättää kysymys siitä, että meillä ei ole vähemmistöjä koskevia suojalakeja muita kuin rotusyrjintälaki. Pitäisikö olla yleisempi syrjintälaki, joka kieltäisi diskriminoinnin eri yhteyksissä. Me tiedämme, että asenteet muuttuvat hyvin hitaasti, olkoon asenteiden syyt sitten oikeat tai väärät. Tässä on myös ehkä pohjimmaltaan kysymys siitä, miten pitkälle tasavertaisuus lähinnä työelämässä tulee kysymykseen.

Minulta on jokunen kerta kysytty, miten on lain mukaan kun joku yrittää kiristää toista antamaan jotain etua uhkaamalla muuten ilmoittaa esim. johdolle, että kyseessä on homoseksualisti. Voi olla myös sellainen tapaus, että joku katkera aviovaimo yrittää käyttää painostuskeinona uhkausta ilmoittaa työnantajalle. Jonkun työnantajan ohjesäännössä edellytetään moitteetonta käyttäytymistä työssä ja työn ulkopuolella tai voi olla jokin spesiaali erikoisyhteisö, kuten esimerkiksi kirkko, jonka määrätyissä säännöissä tavalla tai toisella puututaan yksityiselämään.

Kysymys on juridisesti lähinnä siitä, että tarvitaanko tällainen syrjintää estävä laki. Se voi hyvin tulla aktueelliksi suurissakin yhteyksissä, kun on kysymys suurista ihmisryhmistä tai vastaavista. Onko joissakin tapauksissa oikeutta syrjiä vai ei?

Tätä kaikkea silmälläpitäen herättäisin kysymyksen lähinnä juristin kannalta, että oliko syytä harkita aloitetta jonnekin suuntaan, lähinnä tietenkä oikeusministeriöön, jossa tutkittaisiin ja kartoitettaisiin tilannetta, olisiko mahdollisesti jossakin muodossa syrjintää estävä laki säädettävä, että ei enää esiintyisi diskriminointia. Tämä asenteiden muuttaminen joka tapauksessa tulee kestävään vuosikymmeniä.

Nyt on kysymys vaan siitä, että kaikille, myös homoseksualisteille, tulisi turvata tasavertainen asema yhteiskunnassa ja työelämässä.

Psykiatrian erikois-
lääkäri
Pekka Salmimies

Hyvät kuulijat!

Tarkoitukseni on selvittää hyvin paljolti sitä, mikä tällä hetkellä on tilanne psykiatrian sektorilla homoseksuaalisuuden suhteen, eikä niinkään mitä minä siitä ajattelen. Lähtisin siitä, että tällä hetkellä voidaan havaita vallitsevan kolme näkemystä homoseksuaalisuuteen ja sen syntyyn nähden.

Psykoanalyttinen teorianmuodostus ja psykoanalyttistä koulukuntaa edustavat auktorit ovat sitä mieltä, että kyseessä on persoonallisuuden kehityshäiriö. Tällä hetkellä esim. Yhdysvalloissa käydään hyvin vilkasta keskustelua siitä, että homoseksuaalisuus pitäisi poistaa sairausnimistöstä, että sitä ei enää pitäisi pitää sairautena, mutta psykiatria haluaa kuitenkin edelleen nähdä sen häiriönä, joka voidaan poistaa.

Psykoanalyysillä on hoidettu homoseksuelleja hyvin pitkään ja tällä hetkellä voidaan joistakin tutkimusaineistoista todeta,

että sellainen luku esiintyy kuin 27% hoidetuista homoseksuelleista saatiin heteroseksuelleiksi. Tällöin oli kyseessä psykoanalyysi, joka kesti vähintään 150 tuntia, useimmiten yli 350 tuntia. Nämä eivät ole meidän maassamme mahdollisia ajatella minkäänlaisina yleisinä terapiasysteeminä.

Toinen näkemys, kun puhutaan homoseksuaalisuuden arvostuksesta, on se, että se luetaan poikkeavuudeksi ja tällöinhän on lähinnä kysymys normistoista, kulttuurisidonnaisista normeista ja usein on kysymys siitä, sotiiko tämä käyttäytyminen moraalisia ja lakinormeja vastaan. Siihen en syvemmästi puutu, koska se on enemmänkin yhteiskuntatieteilijöiden kuin psykiatrien toimintakenttää. Sanoisin vain tässä yhteydessä sen, että usein homoseksuelleilla itsellään on voimakas tunne omasta poikkeavuudestaan. Tämä kuitenkin todennäköisimmin on seurannaisilmiö siitä suhtautumisesta, mitä yhteiskunta heihin kohdistaa.

Kolmas näkemys homoseksuaalisuudesta on tarkastella sitä tavallisen seksuaalisen käyttäytymisen vaihtoehtona, variaationa. Tässä voidaan lähteä siitä, että jokaisessa yksilössä on periaatteessa potentiaalia kaikkiin seksuaalisiin toimintoihin, myös ns. poikkeavuuksiin ja perversioihin ja tuntui siltä, että ympäristövaikutteet ovat hyvin ratkaisevat sille mihin suuntaan kunkin yksilön seksuaaliset taipumukset kehittyvät.

Tässä yhteydessä mainittakoon, että tällä hetkellä yleisimmin hyväksytyt käsitykset homoseksuaalisuudesta käsittää varhaislapsuuden ongelmat. Ts. korostetaan ennen kaikkea, jos pojasta tulee myöhemmin miespuolinen homoseksuaali, että hänen isäsuhteensa on kaikkien tutkimusten mukaan ongelmallisempi kuin heteroseksuellin miehen kyseessä ollessa. Ja tämä sama voidaan myös todeta naisten kohdalla. Heilläkin nähtävästi isäsuhteen vaikeus on se ratkaisevin seikka, joka sitten myöhemmin saa tämän kehityksen alkuun. Korostettakoon kuitenkin tässä yhteydessä sitä, että tämä varhaislapsuuden objektisuhteessa tapahtuva virhekehittyminen ei poista sitä mahdollisuutta, että jo varhaisemmissa vaiheissa saattaa syntyä se kehitys, joka johtaa homoseksuaalisuuteen.

Tarkoitan tässä niitä perintötekijöitä, joista jo Freud puhui. Hän oli sitä mieltä, että perimällä ja rakenteella, siis psyykkisellä rakenteella, on suurempi osuus homoseksuaalisuuden synnylle kuin lapsuuden ympäristötekijöillä.

Tähän ovat aika monet nykyiset tutkijat yhtyneet, joten jos yrittää tämän kaiken vetää kokonaisuutena yhteen, voidaan

olla sitä mieltä, että sekä perintötekijöillä, persoonallisuudessa olevilla synnynnäisillä tekijöillä että varhaislapsuuden objektisuhteilla on vaikutusta siihen, kehittykö ihmisestä homo- vai heteroseksuelli. Missä määrin, se riippuu hyvin paljon yksilöllisistä tapauksista, koska esim. homoseksuellien joukossa on aivan samantapaisia ryhmiä kuin heteroseksuellienkin. On todennäköistä, että ei ole mitään yhtenäistä selitystä siitä, miten kaikki homoseksuellit kehittyvät homoseksuelleiksi.

Todennäköisesti on olemassa useita eri kehitysmalleja. Mainitsin tässä yhteydessä vain sen, että tällä hetkellä erittäin tutkimuksen ja mielenkiinnon kohteena on ennen syntymää tapahtuvat hormonitalouden vaihtelut. Tällä hetkellä esitetään näkemyksiä, että sikiökauden ns. mieshormonin tasapainon vaihtelu saattaisi saada aikaan myöhempää homoseksuellia käyttäytymistä, olkoonkin että sekä sisäiset että ulkoiset sukuelimet ovat täysin maskuliiniset.

Toisin sanoen, ylipäänsä joudutaan spekuloidaan, kun puhutaan homoseksuaalisuuden synnystä. Tämä perustuu usein siihen, että jokainen tutkija on lähtenyt omasta pienryhmästään ja tämä usein johtaa siihen, että lääkäreillä on useimmiten taipumuksena nähdä se sairautena tai häiriönä, joka pitää hoitaa. Sen sijaan sosiologit näkevät sen enemmänkin tavallisen seksuaalisen käyttäytymisen vaihtoehtona, joka on hyväksyttävä yksilölle täysin normaalina.

Ulf Särs, teologi

Kirkkomme opetuksen, kasvatuksen ja julistuksen suurimpia heikkouksia on, että se ei ole selvittänyt Raamatun merkitystä moraalikysymyksissä. Hyvin satunnaisesti vedotaan nyt Raamattuun eri kysymyksissä, kuten nyt esimerkiksi tässä homoseksuaalisuuskysymyksessä. Sanotaan, että kirkon pitää uskaltaa sanoa synniksi sitä, mitä Raamattu sanoo synniksi.

Toisaalta on esimerkiksi paljon sellaisia kysymyksiä, joissa kirkko on tarpeen tai tilanteen mukaan tehnyt sellaisia moraalinormeja, jotka poikkeavat paljon selvemmästä raamatunkohdasta kuin tässä. Esimerkiksi valakysymys on sellainen, josta meillä on Raamatussa erittäin selvä kohta, jossa Jeesus kieltää valan antamisen, mutta toisaalta kirkko on hyväksynyt tämän.

Raamattutieteen edustajat ovat hyvin varovaisia yleensä vetämästä Raamatusta ohjeita suoraan omaan aikaamme. He korostavat, että Raamattu moraalikysymyksissä on riippuvainen ympäristöstään ja ajastaan ja sen ajan tiedosta.

Korkeintaan voidaan muutamia peruseriaatteita, kuten ihmiselämän kunnioitus. Rakkaus, vastuu jne., vetää Raamatusta.

Muuten on aina tulkittava Raamatun ja Raamatun kirjoittajien kannanottoja heidän oman aikansa taustaa vasten ja kun kirkko yrittää omassa ajassaan luoda moraalikäsitteitä, se on tehtävä niin, että se tulkitsee Raamatun kannanottoja ja kirkonperinnettä vuosisatojen kuluessa ja yrittää niiden perusteella löytää sen, mikä on tänä päivänä oikea kannanotto kuhunkin eri kysymykseen.

On todettu, että esimerkiksi juuri tässä homoseksuaalisuuskysymyksessä Uuden Testamentin kirjoittajat kyllä suhtautuvat selvästi kielteisesti homoseksuaalisuuteen pitäen sitä syntinä, mutta tässä on ensiksi korostettava sitä, että Raamatun kirjoittajat eivät ole lainkaan tunteneet sitä homoseksuaalisuutta, josta me nyt keskustelemme, sitä joka on osa ihmisen luonnetta ja rakennetta. Se sijaan he puhuvat heteroseksuellien ihmisten homoseksuaalisista suhteista, jotka olisivat verrattavissa muihin irrallisiin suhteisiin.

Kun haluaa vaikuttaa kirkon suhtautumiseen homoseksualisteihin, lähtökohtana täytyy olla, että homoseksualisteille on annettava tasavertainen asema muihin kirkon jäseniin verrattuina.

Kirkon seksuaalietiikan mukaan on sukupuolielämän oikea paikka pysyvässä, uskollisessa, elinikäisessä suhteessa. Kun haluaa muuttaa kirkon suhdetta homoseksuaalisuuteen, ei ole perusteltua mennä vaatimaan enemmän kuin mitä kirkko on muille jäsenilleen antanut.

Niin kauan kuin homoseksualisteilla ei ole muuta vaihtoehtoa kuin joko salaiset suhteet tai vielä pahempaa, että heidät pakotetaan menemään naimisiin ja siinä toteuttaa sukupuolielämänsä heille luonnottomalla tavalla, niin kauan kirkolla ei ole minun ymmärtääkseni myöskään oikeutta avioliittoetiikkaan vedoten tuomita homoseksualisteja.

Ed. Majlander (Kristillinen liitto) (välihuuto): Se on väärä kirkon kanta!

PANEELIN JÄRJESTÄJIEN KANNANOTOT

Veli Skarra (SEXPO) Seksuaalipoliittinen yhdistys – sexualpolitiska föreningen SEXPO perustettiin vuonna 1969. Se toimii tekemällä valistustyötä tutkimukseen perustuva asiallisen tiedon jakamiseksi sukupuolielämään liittyvissä kysymyksissä ja neuvontatyötä mm. ylläpitämällä Helsingin seksuaalineuvonta-asemaa.

Se järjestää koulutustilaisuuksia ja kurssitoimintaa ihmissuhde- ja sukupuolineuvojille ja kasvattajille. Se pyrki periaateohjelmansa mukaan painostusjärjestönä lisäämään suvaitsevaisuutta ja tasa-arvoa yhteiskunnassa sukupuolisen käyttäytymiseen liittyvissä kysymyksissä mm. tekemällä aloitteita ja antamalla asiantuntijalausuntoja.

Sukupuolisten vähemmistöjen ja erillisryhmien aseman ja oikeuksien osalta SEXPO on mm. seksuaalirikoksia koskevaa lainsäädäntöä uudistettaessa antanut lausuntonsa ja myös edellyttää tämän lainsäädännön uudistamista.

Mitä tulee tämän päivän teemaan, niin valitettavasti on todettava, että Helsingin Vanhan kirkon seurakunnan kirkkoneuvoston päätöksen perustelut sen erottaessaan Seppo Kivistön tehtävästään kuvastaa sitä tuomitsevaa, kielteistä ja rankaisevaa suhtautumista homoseksuaaleihin, jota yhteiskunnassamme esiintyy.

Tietenkin on ymmärrettävää, että kirkon piirissä on moraalikäsitteiltään vanhoillisia ryhmiä, mutta on toivottava, että kyseessä oleva päätös ei muodostu ennakkotapaukseksi eikä edusta kirkon virallista kantaa.

Kirkon piirissä esiintyy myös suvaitsevampia käsityskantoja edustavia ryhmiä, kuten edellinen puheenvuoro osoitti.

Seksuaalipoliittinen yhdistys edellyttää, että voimassa olevien lakien ja yhteiskunnan yleisten normien puitteissa tapahtuvaa yksilön sukupuolista käyttäytymistä ei tule pitää eikä saa pyrkiä pitämään esimerkiksi työpaikan ja asunnon saannin tai työpaikasta erottamisen perusteena.

Sitten on tosiasia, että on olemassa sellaisia ilmiöitä kuin homoseksuaalisuus ja onpa niitä vielä erikoisempia seksuaalisia vähemmistöjä olemassa. Niitten olemassaololle ei kukaan mahda mitään. Ne ovat tässä mielessä siis täysin luonnollisia, koska luonto on niitä tuottanut.

Seksuaalisen vähemmistökäyttämisen tuomitseminen lähtee yleensä pohjimmiltaan siitä, että kyseessä olisi sellainen luonnottomuus, jota ei tulisi sallia.

Tämä on kuitenkin määrittelykysymys. Mitä enemmän tunnetaan luontoa ja ihmistä, sitä käsittämättömämmäksi käy termi "luonnottomuus".

Jos verrataan esim. hetero- ja homoseksuaalista käyttäytymistä, niillä ei voine tämän luonnollisuuden kannalta olla suurta eroa. Ajatellaan nyt vaikka ehkäisyvälineitä ja aborttia, jotka liittyvät heteroseksuaalisuuteen. Sitten korostaisin sitä, että maailman kannalta ongelmallista seksuaalisuudessa on liikaväestö, eivätkä suinkaan mitkään vähemmistöt.

Itse asiassahan on niin, että homoseksuaalisuus ei tuota yhteiskunnalle mitään haittaa. Sen sijaan yhteiskunta tuottaa kyllä kosolti haittaa homoseksuaaleille (aplodeja yleisöstä).

Tämä suhde on vähän yksipuolinen. Tässä varmasti tullaan luettelemaan tämän suhteen yksityiskohtia. Pääkohtia ovat institutionaaliset suhtautumiset, siis miten yhteiskunnanlaitokset ja lainsäädäntö kajoavat tällaisen käyttäytymiseen ja sitten miten puolestaan yksityiset ihmiset, tavallisine ennakkoluuloineen vaikuttavat.

Tämä ihmisten asennoituminen on yski niitä harvoja tutkittuja asioita Suomessa tältä kentältä. Noin kaksi vuotta sitten valmistui Eva Ehrstedtin ja Bo Mellbergin Åbo Akademiassa tekemä tutkimus, joka osoitti, että asteikolla -3 ... +3, suomalaiset suhtautuivat homoseksuaaleihin arvosanalla - 1.6 ja itseensä tämä enemmistö suhtautuu arvosanalla + 2, joten ero on aika huomattava.

Veli Hyvärinen
Psyke ry

Hyvät ihmiset!

Psyke ry. perustettiin vuonna 1969 ja sen erikoisalaa on ns. seksuaalivähemmistöjen etujärjestönä toimiminen. Käytännössä järjestömmme on toiminut lähinnä suoraan seksuaalivähemmistöihin kuuluvien ihmisten auttamiseksi ja vähemmälle on jäänyt yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

Psyken toiminnasta on täällä jaossa esitteitä, joten en viitsi ruveta lukemaan niitä lävitse, osaatte kai itse lukea.

Sen sijaan tarkastelisin hieman ihan yksinkertaisia perusasioita mistä tässä pohjimmiltaan on kysymys. Lähdän siitä, että seksuaalisuudella on kaksi päätehtävää ja ne ovat suvun jatkuminen ja rakastaminen.

Nämä ovat hyvin pitkälle eri asioita. Tarvitsee vain ajatella sitä, kuinka monta kertaa ihminen lisääntyy elinikänään. Sen sijaan hän tarvitsee rakkautta ihan pienestä ihan hautaan saakka.

Miksi sitten tällainen tilanne on olemassa? Osittain se perustuu tietämättömyyteen, osittain siihen, että jotkut tietyt instituutiot tieteen tahtoen haluavat pitää eriarvoisuutta voimassa.

Miksi ne haluavat pitää eriarvoisuutta voimassa? Sitä emme kaiken kaikkiaan tiedä, mutta yksi syy on varmasti se, että valtaapitävät ovat huomanneet tällaisen vähemmistöillä pelottelun aika voimakkaaksi aseeksi.

Martin Schreck,
SETA

Herra puheenjohtaja!

Kuten tässä ja nyt todettiin, homoseksuaalisten suhteiden yleinen rangaistavuus poistettiin yli 3 vuotta sitten, mutta homoseksuaalisuuden syrjintä siitä huolimatta jatkuu.

Homoseksuaaleihin kohdistuu ensinnäkin aivan selvä juridinen syrjintä. Tämä koskee suojaikärajaa, joka homoseksuaalisten suhteiden osalta on 2 vuotta korkeampi kuin heteroseksuaalisten suhteiden osalta. Se koskee ns. erityistä suojaikärajaa, joka homoseksuaalisten suhteiden kohdalla on 3 vuotta korkeampi kuin heteroseksuaalisten suhteiden kohdalla.

Homoseksuaalisten suhteiden syrjintä ei myöskään rajoitu vain seksuaalirikoslainsäädäntöön.

Ainoa yhteiskunnan tunnustama ja hyväksymä yhdessä elämisen muoto on edelleenkin heteroseksuaalinen avioliitto. Homoseksuaalinen pari jää tyystin vaille niitä sosiaalipoliittisia ja varallisoikeudellisia etuja, joita heteroseksuaalisessa parilla on.

Homoseksuaaleihin kohdistuu vielä erittäin voimakas sosiaalinen syrjintä. Homoseksuaaleja syrjitään työ- ja vuokramarkkinoilla, homoseksuaali voi esittää työpaikkansa ja asuntonsa tai molemmat jos hänen homoseksuaalisuutensa paljastuu. Tiedän itse, että moni on jättänyt tulematta tähän tilaisuuteen, koska olivat pelänneet, että heidät sen takia leimattaisiin homoseksuaaleiksi.

Homoseksuaalisuuteen kohdistuu edelleen hyvin voimakas moraalinen syrjintä. Tämän moraalisen syrjinnän vaikutusvaltaisoin harjoittaja on Suomen evankelis-luterilainen valtionkirkko. Piispojen jo kuulussa paimenkirjeessä vuodelta 1966 homoseksuaalisuus leimattiin sekä synniksi että sairaudeksi. Piispojen mukaan homoseksualismin vaarallisuudesta on oltava selvillä, koska se leviää ja ulottaa turmiollisen vaikutustaan suojattomiin yksilöihin.

Tämän paimenkirjeen kannanottoja ei ole korjattu, päinvastoin kirkko vastusti aivan viimeiseen saakka seksuaalirikoslain uudistamista. Ainoa täysin kielteinen lausunto tuli kirkolta, Perheasiatöimikunnalta ja sen oli allekirjoittanut arkkipiispa Martti Sijojoki. Siinä todetaan, että heteroseksuaalisuus on se psykobiologinen vietti, jonka varassa avioliitto, perhe ja koti olennaisesti lepäävät. Toimikunnan lausunnossa sanotaan aika mielenkiintoisesti arvosteltaessa seksuaalirikoslakikomitean mietintöä:

”Komitea ei näytä riittävän selvästi arvostavan sitä tosiasiaa, että homoseksuaaliset suhteet eivät biologisista syistä voi muodostaa pohjaa kahden ihmisen yhteiselämälle. Alaa koskevat tieteelliset tutkimukset ovat osoittaneet useimpien homoseksuaalisten suhteiden olevan lyhytaikaisia, vieläpä tilapäisiä. Viimeksi mainittu

seikka viittaa homoseksuaalisten ihmissuhteiden sielullisen yhteyden köyhyyteen" (naurua salissa).

Perheasian toimikunnan logiikka on aivan tyrmistyttävää. Ensin kriminalisoidaan yhteiskunnan suhteet, evätään homoilta kaikki yhteiskunnallinen tuki ja kohdistetaan voimakas syrjintä homoseksuaalisuuteen. Sitten vielä ihmetellään homoseksuaalisten suhteiden väitettyä epävakaisuutta ja todetaan hurskaasti, että kyllä se varmasti on sielullisen yhteyden köyhyyden merkki.

Perheasiaintoimikunta pelkäsi myös homoseksuaalisuden leviämistä ja oli sitä mieltä, että homoseksuaalisen käyttäytymisen suosiminen tai ihannoiminen julkisuudessa on kiellettävä. Se sanoi: "Eriyisten säännösten antamista sen vuoksi *että homoseksualismi voi hankittuna ominaisuutena levitä nopeasti*, mitä ei voida pitää suotuisana yhteiskunnallisena merkinä.

Tämä lainsäädännöllinen, sosiaalinen ja moraalinen syrjintä ilmeisesti tukeutuvat hyvin vahvasti siihen käsitykseen, että ihmisiä voidaan vietellä homoseksuaalisuuteen. Kuten Pekka Salmimiehen puheenvuorosta käy ilmi, tämä usko on täysin perätön. Tällaista uskotaan kuitenkin vielä hyvin laajasti ja on aivan ilmeistä, että yhdistettynä yleiseen kielteiseen suhtautumiseen, tämä toimii erittäin menetyksellisesti homoseksuaalien syrjinnän perusteella edelleenkin

Aivan lähtökohdista riippuen homoseksuaalinen käyttäytyminen on leimattu joko rikokseksi, sairaudeksi, synniksi tai kehityshäiriöksi. Tässä on homoseksualismi nähty pelkästään yksilön ongelmana. Me taas näemme homoseksuaalisuuden yhteiskunnallisena ongelmana. Kysymys on yhteiskunnan rakenteellisista tekijöistä, jotka ylläpitävät näitä asenteita.

Tarvitaan sekä asiallista tietoa, että myös muutoksia näihin institutionaalisiin tekijöihin.

Puheenjohtaja

Kiitän Martin Schreckiä. Tämän jälkeen seuraa paneelin ensimmäinen kierros. Ehdotan, että Suomen Mielenveysseuran, Kouluhallituksen ja SAK:n edustajat ensin esittäisivät oman kannanottonsa ja sen jälkeen läsnä olevien puolueiden edustajat.

Pyydän, että kukin lyhyesti ilmaisee kannanottonsa seuraaviin kysymyksiin:

- Kirkon suhtautuminen homoseksuaalisuuteen
- Kannanotto homoseksuaalistien erottamisuhkaan
- Mitä konkreettisia keinoja on yleisen syrjinnän poistamiseksi

Kai Sievers,
Suomen

Mielenterveysseura Hyvät kuulijat!

Suomen Mielenterveysseuralla ei ole mitään varsinaista seksuaalipoliittista ohjelmaa, joskin periaateohjelmassa vähemmistöjen syrjinnän estäminen pyrkimällä siihen, että lainsäädäntöä inhimillistettäisiin ja että asenteet muuttuisivat vähemmän kovaluontoisiksi on ollut koko ajan leimaa-antavana koko Mielenterveysseuran toiminnan ajan. Seura on myös käytännön aloitteissa nähdäkseni ollut kohtalaisen edistyksellinen. Se perusti mm. ensimmäisen ehkäisyneuvonta-aseman 1930-luvulla. Sen toiminta jouduttiin kuitenkin lopettamaan moraalisen painostuksen vuoksi.

Seura teki vuonna 1966 oikeusministeriölle muistion rikoslain uudistamisesta. Seurassa valtaa käyttää 18-jäseninen hallitus, joten en ole oikeutettu ottamaan kantaa näihin konkreettisiin kysymyksiin. Sen sijaan uskoisin, että seuran piiristä löytyisi yhteistyömahdollisuuksia ja tukea esim. lainsäädännön kehittämiseksi edelleen sellaiseksi, että syrjintä tässä maassa kävisi vaikeammaksi.

Eräs asia, johon täällä on jo muutamassa puheenvuorossa viitattu, on vähemmistöihin kohdistuvat asenteet. Tämä on mielestäni tärkeä kysymys. Kenties sen vuoksi on aihetta lyhyesti kertoa niistä tuloksista, joita saimme tutkiessamme suomalaisten suhtautumista sukupuolisuuteen yleensä ja homoseksuaalisuuteen. Osoittautui, että asenteet ryhmittivät ikään kuin kahdelle akselille, toinen kuvasi sallivuutta --- ankaruutta ja toinen tasa-arvopyrkimyksiä --- epätasa-arvoisuutta.

Suhtautuminen homoseksuaaleihin heijasteli siis osaltaan kielteisiä asenteita ja rankaisevaa asennetta

vähemmistöryhmiin yleensä. Näin ollen uskoisi, että pyrkimykset seksuaalista tasa-arvoa kohden on suuressa määrin rakennettava sen varaan, että yhteiskuntapoliittisin toimenpitein, lainsäädäntöä kehittämällä, tiedotusta ja asenteita muokkaamalla pystytään yleensä vähentämään epätasa-arvoa tässä yhteiskunnassa.

Tuttu Nurmiaho
Kouluhallitus

Olen toiminut Kouluhallituksen asettaman ihmissuhde- ja sukupuolikasvatuksen opetussuunnitelmatyöryhmän puheenjohtajana ja tämä työryhmä on valmistellut ensimmäisenä työnään peruskoulua varten ihmissuhde- ja sukupuolikasvatuksen opetussuunnitelman. Tavoitteeksi työryhmä on esittänyt peruskoulun päätavoitteiden mukaisesti auttaa oppilasta kehittymään kokonaispersoonallisuudeltaan omaleimaiseksi ja tasapainoiseksi yksilöksi. Osatavoitteita ovat, että oppilaat pystyvät ymmärtämään ihmissuhteiden ensiarvoisen merkityksen ja kykenevät rakentaviin ja toimiviin ihmissuhteisiin. Toiseksi, että he hyväksyvät erilaisuudet ja myöskin itsensä ja kolmanneksi, että he toimivat yhteiskunnassa, jossa on olemassa säädöksiä ja normijärjestelmiä joiden puitteissa heidän tulee toimia mielekkäästi ja vastuullisesti. Peruskoulun yläasteella ihmissuhde- ja sukupuolikasvatuksen keskeisenä tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään, että ihmiset ovat erilaisia myös sukupuolisessa käyttäytymisessään.

Jotta tämä sitten toteutuisi, menetelmänä tietysti pitäisi olla eri näkökohtia valottava ennakkoluuloton opetuskeskustelu, kun on kysymys eettisten ongelmien pohtimisesta.

Tarja Halonen,
SAK

Omasta oikeudestani puhua täällä, selvittäisin että olen ollut useampia vuosia SAK:n oikeudellisen osaston juristina ja toiseksi olen SAK:n sosiaalivaliokunnan jäsen.

SAK, samoin kuin muut palkkatyöntekijöiden järjestöt pyrkivät tietysti kokonaisuudessaan parantamaan työntekijän oikeuksia työsuhteessa. Täällä nyt keskusteltavana olevan aiheen pohjalta on tilanne täysin sama kuin kaikkien muiden yksilön oikeuksien osalta.

Siitä huolimatta, että työsopimuslaki määrittelee, että työsopimus on sopimus, jossa toinen osapuoli – työntekijä – sitoutuu tekemään toiselle osapuolelle – työnantajalle – työtä tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan, ja näin olisi vain oletettavissa, että työnantajan määräysvalta kohdistuisi ainoastaan tähän työn tekemiseen, niin työnantajat ovat kautta aikojen pyrkineet määräämään myös muista työntekijää koskevista asioista.

Suurimmista epäkohdista mainittakoon työhönottotilanne, joka on tällä hetkellä puhtaasti työnantajan määrättävissä. Ei ole pelkästään kysymys siitä, ettei työpaikkoja pystytä järjestämään kaikilla halukkaille, vaan myös siitä, että kaikenlainen syrjintä, kohdistui se sitten seksuaalisiin ominaisuuksiin tai poliittisiin mielipiteisiin tai mihin tahansa vastaaviin ominaisuuksiin, syrjintä on mahdollista. Ainoastaan rotusyrjintä on erikseen kielletty erillislailla.

Tämän vuoksi työlainsäädäntö pitäisi mitä pikimmin ulottaa myös tätä työhönottotilannetta koskevaksi. Työssäolotilanteessa työntekijää suojaa jossain määrin työsopimuslain 17. pykälän 3. momentti, jossa työnantajaa kielletään kohtelemasta työntekijöitä eri lailla syntyperän, uskonnon, sukupuolen, iän, poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan tai muun siihen verrattavan seikan takia.

Työsuhteen päättymisen kohdalta on sinänsä varsin epätyytyttävä tilanne, koska meidän emme pysty takaamaan kenellekään työntekijälle työpaikan säilymistä, edes niissä olosuhteissa, joissa työnantaja on rikkonut työsopimuslain säännöksiä. Työsuhdettahan ei voi palauttaa, kuten täällä keskusteltavanakin olevassa tapauksessa on käynyt, vaan ainoana mahdollisuutena on vahingonkorvauksen hakeminen. Tällaisista samanlaisista vahingonkorvauksista voidaan tietysti neuvotella eräissä muissakin tilanteissa, joissa työnantaja kohtelee työntekijöitä väärin.

Kaiken kaikkiaan sanoisin yhteenvetona, että siitä huolimatta, ettei ammattiyhdistysliikkeellä ja SAK:lla ole seksuaalisesta tasa-arvosta mitään erityisohjelmaa, ammattiyhdistysliikkeen muut ohjelmat ja sen rooli työntekijöiden etujen ajamisessa työsuhteessa mielestäni asettaa erittäin selvästi ammattiyhdistysliikkeelle velvoitteita tämänkin asian valvomisessa. Itse sanoisin

niin, että on erittäin vaarallista, että työnantajat ottavat määräysvaltaa tällaisiin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, koska tällaiset asenteet leviävät erittäin nopeasti alueelta toiselle.

KESKUSTELUN JATKUMINEN HAJANAISENA (TOIMITTAJAN HUOMAUTUS).

Paneelikeskustelu jatkui vielä usean tunnin ja sen litterointi kokonaisuudessaan on saatavissa SETA:n historiallisesta arkistosta SETA:n pääsihteeriltä. Edellä olevien valmisteltujen puheenvuorojen jälkeen poliittisten puolueiden edustajat sanoivat omat sanansa, paneelikeskusteluun tulleet monet uskavaiset alkoivat huutaa välihuutoja synnin vastustamisesta ja Psyken edustajat alkoivat myös riidellä keskenään. Sekavaa ristiin huutamista kesti tunnin verran. Tässä poimin keskustelusta vain tyypillisiä ja valaisevia kohtia. Koko lyhentämätön teksti on saatavissa SETA:sta.

Vastustajien puheenvuoroista kävivät selvästi ilmi aikakautena vallinneet yleiset uskomukset homoseksuaalisuudesta, että se olisi psyykinen häiriö (niin paha etteivät siitä kärsivät itse tiedä olevansa sairaita ja nopeasti viettelyn kauttaleviävä poikkeavuus).

Olavi Majlander (Krist)

Kun Raamattu ilmoittaa selvästi, että huoruus eli aviorikos sekä haureus eli naimattomien sukupuolisuhdet ja homoseksualismi ovat syntiä, niin todella näin on!

Yleisöstä alkaa huutaa uskovainen katulähetystyöntekijä

Minä olen kolmekymmentä vuotta tehnyt vapaaehtoista katulähetystyötä ja minulla on aika laaja henkilökohtainen tuntemus.

Minä sanoisin, että alkoholisteja on 10 kertaa helpompi käsitellä ja he tuottavat työssään valtavasti vähemmän vaivaa kuin jos esimerkiksi joukossa on yksi homo (*yleisö protestoi*).

Hän käyttää kaikkia tilaisuuksia hyväkseen vietelläkseen sieltä ihmisiä ja hän on erittäin väkivaltainen (*yleisö protestoi, puheenjohtaja yrittää antaa suunvuoroa SETA:n Martin Schreckille*).

Martin Schreck,
SETA:n puheenjohtaja

Herra puheenjohtaja!

SETA:n edustajana olen tietysti kiitollinen kaikesta hyvántahtoisuudesta mitä tässä on tullut esille, mutta tosiasia on, ettei näitä asioita pelkällä hyvántahtoisuudella ratkaista, vaan asiaan tarvitaan myös toimenpiteitä. Te olette täällä saaneet esimerkkejä siitä, millaisessa puristuksessa homoseksuaalit elävät ja millaiset asenteet heihin kohdistuvat.

Kysyn nyt millaisiin konkreettisiin toimenpiteisiin olette valmiita. Annatteko esimerkiksi tukenne valtionkomitean perustamiselle, joka tutkisi homoseksuaalien lainsäädännöllistä ja yhteiskunnallista eriarvoisuutta ja niiden poistamista. Jotakin on tehtävä. Tämä kysymys kohdistuu puolueiden edustajille.

Irma Tertti,
LKP

Minä sanoisin, että kaikki tällaiset toimenpiteet, joissa tutkitaan ja levitetään tietoa ja saadaan todella objektiivista tietoa, ovat kannatettavia, myös tämä ehdotus.

Tarja Halonen
SAK

Aivan sama vastaus. SAK:n puolelta on paljonkin painotettu sitä, että työntekijöiden syrjintää koskevaa todellisuutta pitäisi selvittää ja tämä vuoksi on käännytty mm. oikeusministeriön puoleen, joka eräiltä osin on sitä tutkinutkin, nimenomaan naisiin kohdistuvana ja työhönottotilanteissa tapahtuvana syrjintänä. Näin ollen en tietysti voi vastata virallisesti SAK:n puolesta, koska meillä hallitus ja työvaliokunta ottavan virallisen kannan. Mutta verrattuna järjestön tähänastiseen käyttäytymiseen, katsoisin, että on suuria mahdollisuuksia myönteiseen päätökseen.

Kansanedustaja Taivainen
SMP

--- SMP lähtee puolueohjelmansa mukaan siitä, että jokainen ihminen ja jokainen elämä on arvokas SMP:ssä ymmärretään hyvin, että vähemmistöryhmien vaikeudet ovat hyvin suuret, olkoon kyse mistä vähemmistöstä tahansa. ---

Kansanedustaja
Anna-Liisa Hytönen
SKDL

--- SKDL:n kannalta tämän asian periaatteellinen puoli on aivan selvä. SKDL ja sen liittolaiset ajavat yhteiskunnallisen demokratian laajentamista päämääränä lopullisesti sosialismi. Sen takia kaiken eriarvoisuuden poistaminen on sen ohjelmassa luonnollisena asiana.

Kaikkien vähemmistöryhmien oikeuksien takaaminen on tietysti silloin meidän ohjelmassamme myös, sillä edellytyksellä, että nämä vähemmistöryhmät eivät vahingoita yhteiskunnan jäseniä ihmisinä, eivätkä myös vahingoita yhteiskunnan rauhallista kehittymistä. ---

Kansanedustaja
Irma Tertti
LKP

--- On hyvä muistaa, että molempien ryhmien joukossa on useita alaryhmiä. Esim. alaikäisiin kohdistuvat viettelytapaukset, onko pystytty näyttämään toteen kumman ryhmän keskuudessa nämä ovat yleisempiä? --- Tässä on myös vaara, että vähemmistöt väärinkäyttävät enemmistöjä, mikä on myöskin huomionarvoinen ja varteen otettava asia. ---

Aulis Junes
Kesk

Tuskin millään puolueella on virallista kantaa tai omaa seksuaalipoliittista ohjelmaa ja toivottavasti sitä ei koskaan myöskään tule, vaan meidän tulisi pyrkiä siihen, että homoseksuaalisuus on todella vain eräs seksuaalisuuden vaihtoehto ja että se olisi tasavertainen tavallisen seksuaalikäyttäytymisen muoto, koska

ihminen kokee siitä myös rakkautta, mielihyvän tunnetta ja nautintoa. On järkyttävää, että sitä on pidetty sairautena, rikoksena ja poikkeavuutena. ---

Valitseeko ihminen miespuolisen vai naispuolisen kumppanin tulevassa elämässä vai tyydyttääkö hän itseään, käyttää kahta kättä ja mielikuvitusta, tämä kaikki meidän on hyväksyttävä yhteiskunnassa. Emme voi estää sitä, vaikka kuinka rankaisimme. Ihminen kuitenkin sitä tekee.

Välireplikoitua, Psyke ry:n edustajat ovat keskenään riidelleet siitä, kuka pääsee edustamaan tätä järjestöä. Puheenjohtaja Veli Hyvärinen istuu paneelissa Psyken edustajana, mutta äkkiä toinen Psyken edustaja Esko Haapala tunkeutuu paneeliin.

Esko Haapala
Psyke ry

Syrjintää! Diskriminointia! En minä olen SEXPO:n edustaja, minunhan piti tänne väkisin tulla, vaikka olen itse järjestäjä, minä edustan Psykeä – (puhuu, etteivät homot viettele nuoria kirkon väitteistä huolimatta) ---

Olavi Majlander
Kristillinen liitto

(Oli oikeudenmukaista, että henkilö, joka opettaa vastoin kirkon virallista opetusta, erotetaan) ---

Yleisörepliikki

Jos kirkko vielä noudattaa Raamatun linjaa, niin todellakin Raamattu määrittelee tässä suhteessa...ja voisin vielä lukea 1. Roomalaiskirjeen ja 1. Timoteuksen kirjan 3. Luvun ja lisäksi tällaiset tilaisuudet pitäisi järjestää kirkon omassa keskuudessa (alkaa lukea 1. Roomalaiskirjettä...)

Anna-Liisa Hytönen
SKDL

SKDL:n periaatteellinen kanta on selvä. Me haluamme poistaa kaiken eriarvoisuuden eri muodoissaan, mutta suhtaudun sen takia varauksin uuden komitean perustamiseen, että niitä on jo melkoisesti ja eduskunta itse on melkoisessa kaaoksen tilassa, eikä pysty toimimaan edes kansalaisten jokapäiväisen

leivän turvaamiseksi, mikä on tietysti tärkeintä yhteiskunnallisesti.

Kai Sievers
Suomen Mielenterveysseura

Näen tasavertaisuuden kehittämisen yhtenä toimintamuotona, mutta tämä tuskin riittää, sillä tätä tulee täydentää asennekasvatuksella ja valistuksella. Näin ollen olisi varmasti hyödyllistä täälläkin käsitellä niitä mahdollisuuksia, joita koululla tai yleisellä tiedotustoiminnalla on vaikuttaa asenteisiin, koska eduskunta heijastaa näiden asenteiden summaa ja kummallakin linjalla on pyrittävä nähdäkseni eteenpäin.

Olavi Majlander
SKL

--- Vaikka minulla ei ole virallista lupaa edustaa mitään virallista kantaa, katson että mahdollisessa komiteassa tulisi edustetuksi niin kirkko kuin vapaat kirkkokunnat. ---

Kansanedustaja Taivainen
SMP

SMP hyväksyy tällaisen komitean, jos siihen otetaan mukaan kaikki poliittiset ryhmittymät. Mutta nykyinen käytäntö osoittaa, että SMP:tä syrjitään. ---

Psykiatri
Pekka Salmimies

Tässä erinäisten puheenvuorojen ja kommenttien yhteydessä on tullut selväksi se, että on täälläkin huomattavasti painotettu sitä, ettei todellakaan aikuista tai murrosikäistäkään voida vietellä homoseksuaalisuuteen. Tämän hyväksyvät myöskin ne teoretikot, jotka perustavat käsityksensä oppimisteoriaan. Kaikki ovat myös sitä mieltä, että varhaisessa lapsuudessa saadaan ne vaikutteet, joista tämä koko asia johtuu.

Jos meillä on vaikkapa 5. elinvuotensa ohittanut yksilö, hänen seksuaalinen suuntautumisensa on jo määräytyntä. ---

Juristi Herbert Gumpler

Ensinnäkin yksi selvitys. Kivistön tapaus on aktualisoitunut tämän, mutta täällä ei suinkaan pohdita Kivistön tapauksen

yksityiskohtia, koska se ei ole vielä lainvoimaisesti ratkaistu. Se menee tuomiokapituliin ja sieltä mahdollisesti eteenpäin.

Toinen asia on sitten, että täälläkin on ilmennyt hyvin paljon eri asenteita tähän kysymykseen. Konkreettista kuitenkin on, että useita kymmeniä tuhansia Suomen kansalaisia on työelämässään vaikeuksissa ja heidän täytyy elää kaksoiselämää. He eivät uskalla olla omia itseään näiden asenteiden vuoksi. Nythän on selvää, kuten täällä on viitattu asenteiden muutokseen, kasvattaminen tulee kestäväksi vuosikymmeniä.

Mihin nyt on konkreettisesti ryhdyttävä on enne kaikkea, että saadaan lainsäädös siitä, että työelämässä ei ainakaan voida diskriminoida yksityiselämän takia. Jokaisella on oikeus omaan yksityiselämäänsä, jos ei riko lakia.

Eduskunta joutuu työskentelemään pienissä osittaisuudistuksissa, joilla voi olla hyvinkin suureen joukkoon vaikutusta ja useinkin eduskunta joutuu tekemään sen vastoin enemmistön kantaa. On hyvin vaikea sanoa, mikä oli Suomen kansan enemmistön mielipide vuonna 1971, jolloin eduskunta säätöi sen lain, että homoseksuaalisuus on sallittava, mutta eduskunta joka tapauksessa sen teki. Ehkä myös samalla tavoin meidän nyt täytyy päästä siihen työelämässä, että myös näillä vähemmistöryhmillä on oikeudellinen suoja.

KIRKKOKESKUSTELUA

Keskustelu jatkui vielä vilkkaana kirkosta, Raamatusta ja siitä, onko homous synty. Yleisöpuheenvuoron pyysi myös kiistan alkulähde, läsnä ollut Seppo Kivistö, jonka erottaminen Vanhan kirkon seurakunnan nuorisotyöntekijän Virasta homoutensa takia sai aikaan koko paneelikeskustelun ja muodosti ajolähdön SETA:n julkiselle toiminnalle.

Seppo Kivistö

SETA

Minä en homoseksuaalina pyydä teiltä täällä anteeksiantoa enkä edes ymmärtämystä. Minä olen käynyt Helsingin Raamattukouluja ja ollut kaksi vuotta Vanhankirkon seurakunnan nuorisonohjaajana. Tänä päivänä voin teille sanoa sen, että kahden vuoden aikana siellä olleista lapsista ei yksikään voi sanoa, että niitä olisi siellä hiplattu tai raiskattu.

Nyt haluaisin kysyä kuitenkin, vaikka minusta on kauhean hienoa, että olette osoittaneet ymmärtämystä, mutta sillä aikaa kun te suunnittelette niitä komiteoita, joissa aletaan opettaa näitä asioita oikein, onko oikein että me kymmenettuhannet ihmiset joudumme kiristyksen ja ahdistuksen kohteeksi.

Ties kuinka monet ihmiset joutuu itsemurhan tekemään sen tähden, että me kristityt, hurskaat ihmiset osoitetaan sitä "rakkautta" kivin ja nyrkein ja raamatunlausein (aplodeja yleisöstä).

Seppo Kivistön puheenvuoro sai aikaan raikuvat aplodit satapäisessä yleisössä, jossa järjestäjän arvion mukaan ehkä puolet oli itse lesboja tai homoja. Myös Kristillisen liito edustaja ja läsnä olleet katulähetystyöntekijät ja uskovaiset nostivat protestinryöpyn, josta seuraavassa otteita:

Olavi Majlander
Kristillinen liitto

Meillä on olemassa tietyt elämännormit. Vaikka puhuisimme tämän ajan uusista normeista esim. liikenteessä, en usko että kukaan, että kukaan teistä kapinoi sitä vastaan, että meillä on punaiset liikennevalot, joita on toteltava.

Jumala on myös alkujaan antanut meille tietyt elämännormit. Nämä ovat poikkeamia. Tässä voin kertoa, että minulla on kaksikin tällaista kirjehoitopotilasta ja pari-kolme puhelinpotilasta, tällaisia henkilöitä, jotka tämän poikkeavuutensa takia kovasti kärsivät ja taistelevat kiusoja vastaan. He tekevät oikein, ei tämä ole syntiä, että heissä tämä taipumus on. Mutta se, että he rupeaisivat

toteuttamaan tätä homoseksuaalisuuttaan, siinä on se synti.

Katulähetystyöntekijän
yleisörepliikki

Tällä puolella salia ei ole ainuttakaan tällaista homoseksualistia (*naurua – sali on ehkä puolillaan homoja ja lesboja*)...Mutta juuri sanoisin, että työelämässä ja kaikessa kanssakäymisessä he ovat niin poikkeavia ja niin sairaita, että se tulee ihan joka ikisessä asiassa esille. Ja he ovat niin väkivaltaisia... (*naurua salissa*) minä olen yhden rinnalla seisonut (*naurua salissa*) ja he ovat *niin* poikkeavia!

Olavi Majlander
Kristillinen liitto

--- Kirkon arvovalta on tässä kirjassa (*heiluttaa Raamattua*) tänä päivänä. Tätä on noudatettava!

Anna-Liisa Hytönen
SKDL

Täällä eräs yleisön edustaja teki minulle esittämässään kysymyksessä rinnastuksen, että homoseksuaalisuus olisi mielisairautta ---

Katulähetystyöntekijä (keskeyttää)

--- en minä niin sanonut, vaan että monet mielisairaakaan eivät tunne itseään mielisairaiksi. Katson sen rinnastukseksi, koska monet eivät huomaa olevansa mielisairaita siksi, että ovat homoseksuaaleja--
- en tarkoita vain homo- ja heteroseksuaaleja, vaan myös siltä väliltä biseksuaaleja. Tämä viettelyasenne saattaa ihmisen homoseksuaaliseen eli luonnottomaan suuntaan. Siihen suuntaan, jossa hän loppuikänsä ei tule saamaan täyttä tyydytystä, koska ihmisen perhe-elämä kuuluu myös tähän täyteen tyydytykseen---

LOPPUPUHEENVUOROT

Puheenjohtaja Ylermi Hytönen alkaa rauhoitella yli kaksi tuntia tunteita herättänyttä synti-, sairaus- ja viettelyväittelyä ja pyytää viimeiset puheenvuorot psykiatri Pekka Salmimieheltä, teologi Ulf Särsiltä ja juristi Herbert Gumplerilta.

Psykiatri
Pekka Salmimies

Yksi lause vastaukseksi viimeiselle yleisöpuhujalle. Tämä on ihan puhtaasti tunneperäinen asenne, jolla ei ole minkäänlaista tieteellistä taustaa olemassa. Minä en usko näihin viettelyväitteisiin!

Teologi
Ulf Särs

Kun täällä on puhuttu paljon kirkosta, niin saanen lopuksi sanoa pari sanaa. Täällä on monessa puheenvuorossa mainittu, että kirkon Työntekijöissäkin on homoseksuaaleja samoin kuin kirkon jäsenissäkin. Heillä on usein vieläkin suurempi ahdistus kuin muilla homoseksuaaleilla, koska kirkossa asenteet ovat vielä jyrkempiä. On yhdistetty homoseksuaalisuus moraalittomuuteen ja jumalattomuuteen.

Eri maissa tätä on pyritty ratkaisemaan eri tavoin. Maissa, joissa seksuaaliset asenteet ovat yleensä kielteisiä, kuten Yhdysvalloissa, on jouduttu perustamaan jopa erillisiä seurakuntia ja erillisiä kirkkokuntia homoseksuaaleja varten.

Hollannissa, missä asenteet ovat avoimempia, on ev.lut. kirkko jo hyväksynyt kannanoton, jossa todetaan, että homoseksuaalisuus on vaihtoehtoinen elämänmuoto eikä ole myöskään mikään este papin virkaan.

Ruotsissa on SETA:a vastaavassa järjestössä uskonnollinen työryhmä, jossa on myöskin kirkon työntekijöitä mukana neuvoa-antavina jäseninä. Tämän ryhmän julkaisu "De homosexuella och kyrkan" korostaa ensiksi, että kirkon asenteiden on muututtava ja että kirkon on myös muutettava yhteiskunnan

asenteita. Sielunhoitokasvatuksessa on annettava oikeita tietoja, ennakkoluuloja poistavaa tietoa ja mahdollisesti on palkattava työntekijöitä auttamaan homoseksuaaleja.

Siinä korostetaan myös, että homoseksuaaleille pitäisi järjestää seurakunnassa toimintamahdollisuuksia, aluksi ehkä pienemmissä ryhmissä, joissa asenteet ovat jo avoimempia. Siinä todetaan myös, ettei periaatteessa ole mitään estettä sille, että homoseksuaali olisi pappi tai kirkon työntekijä.

Lopuksi vielä todetaan, että koska tutkimuksien mukaan 85% tai ehkä 100% homoseksuaaleista mielellään haluaisi pysyvän vakituisen suhteen, kirkon pitäisi myös antaa näille suhteille jonkinlainen siunaus.

Juristi
Herbert Gumpler

Arvoisat kuulijat!

Tämä keskustelu on kiihtynyt ja täällä on tullut enemmän tunneperäistä kuin viileätä, asialista keskustelua. Kirkon asiat, sukupuoliasiat, kaikki herättävät meissä hyvin yksilöllisiä tunteita. Kysymys on siitä, miten näitä asioita voitaisiin viileästi käsitellä. Minä tiedän kokemuksesta, että jokainen työnantaja ja jokainen yksilö joka joutuu tekemisiin työelämässä tai muuten homoseksualistin kanssa, suhtautuu tähän oman yksilöllisen käsityksensä mukaan. Koska suuri enemmistö vielä tänä päivänä suhtautuu asenteiltaan jyrkän kielteisesti, joko moraalista tai uskonnollisista syistä, niin mielestäni pyrkimyksenä tulisi olla konkreettisesti ja aivan rauhallisesti tutkia missä se syrjiminen ilmenee. Jos sitä ilmenee työelämässä ja homoseksuaalit tarvitsevat suojaa, heille se annettakoon.

Vielä kerran toistan, olen varma että täällä ne, jotka ovat suhtautuneet jyrkän kielteisesti homoseksualismiin, oli se mistä syystä tahansa, eivät vuosikymmeniin tule puhumaan samasta asiasta samalla ymmärryksellä.

Tämän takia olisi turvattava, etteivät kymmenet tuhannet kansalaiset joudu syrjinnän kohteiksi. Tällainen syrjinnän estävä laki on saatava aikaan.

Teologit, moralistit, nämä voivat kiistellä ja tulevat varmasti kiistelemään hamaan tulevaisuuteen saakka (aplodeja yleisöstä).

Paneelin puheenjohtaja
Ylermi Hytönen, SEXPO

Olemme käyneet läpi monta kysymystä ja huomanneet, että erilaisia mielipiteitä myöskin kirkon sisällä on ja rintamat ovat iskeneet lujasti vastakkain. Tämä on luultavasti vain hyvää psykoterapiaa meille kaikille, että saamme purkautua tässä asiassa.

Myös erilaisia yhteiskunnallisia näkökohtia on tullut esille, sosiaalisia ja lainsäädännöllisiä uudistuksia, komiteanehdotuksia ja kaikkea muuta.

Tämä on yleinen kartoitustilaisuus, mutta minä henkilökohtaisesti näkisin, että se on yleinen tuuletustilaisuus ja purkaustilaisuus ehkä kaikkein eniten.

Keskustelu tulee jatkumaan julkisuudessa tämän jälkeen. Minä kiitän kaikkia osanottajia ja yleisöä aktiivisuudesta.